

บทความวิชาการ

กฎหมายว่าด้วยที่มาและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2560

The Act on the Origin and Powers of Senators under Constitution

B.E. 2560

วันที่รับบทความ (Received) : 21 เมษายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 6 มิถุนายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 14 มิถุนายน 2568

สมภพ ระจันตกุล¹

Sompop Rangubtook

นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขากฎหมาย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 ถนนพหลโยธิน หลักกิโลเมตรที่ 55

ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

PhD student of the Doctor of Philosophy Program in Law, Mahachulalongkornrajavidyalaya

University, Wang Noi Campus, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

No. 79, Village No. 1, Phahonyothin Road, Kilometer 55

Lam Sai Subdistrict, Wang Noi District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13170

E-mail: Popr1@hotmail.co.th

¹ ผู้เขียนหลัก (first author)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มา หน้าที่ และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา จากความรู้เรื่องการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของไทยเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประเทศไทยใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 แบ่งแยกเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนของตนขึ้นไปเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หน้าที่และอำนาจทางฝ่ายนิติบัญญัติ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา จำนวนสองร้อยคน จากการเลือกบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หลากหลายอาชีพหรือที่มีประโยชน์ร่วมกัน เป้าหมายคือ ให้วุฒิสภามีหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศในระดับที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของพรรคการเมือง วุฒิสภามีบทบาทสำคัญในการถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงให้ความเห็นชอบบุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญของรัฐ ระบบนี้มีขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายและกฎหมายที่ออกมามีความรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม เพื่อให้ได้ผู้ที่เป็นตัวแทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ แต่ประชาชนไม่มีส่วนในการเลือกตั้ง 2) มีหน้าที่และอำนาจให้คำแนะนำและยินยอมการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการตรวจสอบการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร และให้ความเห็นชอบการเป็นกรรมการองค์กรอิสระ หรือองค์กรอื่นตามที่กฎหมายกำหนด วุฒิสภามีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ 2560 ถูกกำหนดขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองและตรวจสอบการบริหารประเทศ โดยมีบทบาทถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร

คำสำคัญ: กฎหมาย; สมาชิกวุฒิสภา; รัฐธรรมนูญ

Abstract

This article on the Law on Senators under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 aims to provide knowledge and understanding about the origin, duties and powers of Senators. From knowledge about the Thai parliamentary democracy system of government, regarding the powers and duties of the senators, Thailand uses a parliamentary democracy system of government with the King as the head of state. Since 1932, it has been divided into the legislative, executive and judicial branches. Citizens have the right to elect their representatives to become members of parliament. Members of parliament consist of members of the House of Representatives and members of the Senate.

They have legislative duties and powers. It was found that: 1) The two hundred members of the Senate are selected from individuals with knowledge, expertise, experience, and a variety of professions or those with mutual benefits. It oversees the administration of the country, including the approval of individuals to hold important government positions. This system is designed to ensure that policies and laws that are enacted are thorough and of maximum benefit to society as a whole. To produce a representative of the Thai people at the national level, but the people have no part in the election. 2) It has the duty and power to give advice and consent to the enactment of the Organic Act and the Act on the Inspection of the Administration of the Executive, and to give its approval to be a member of the board of independent organizations or other organizations as prescribed by law. The Senate under the 2017 Constitution was established to maintain political stability and scrutinize the administration of the country, with a role in screening laws and balancing the power of the House of Representatives.

Keywords : Law; Senator; Constitution

1. บทนำ

ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขโดยรัฐธรรมนูญที่มีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 มีหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยที่สำคัญ ๆ ดังนี้ 1. กำหนดอำนาจอธิปไตยให้แบ่งแยกเป็น 3 ส่วน คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจอตุลาการ 2. รูปของรัฐ ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ 3. ประมุขแห่งรัฐพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องมิได้ 4. สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชนเป็นไปตามแนวทางประชาธิปไตย คือระบุนิติและเสรีภาพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ไว้ครบถ้วน 5. การปกครองแบบรัฐสภา คือ ให้มีรัฐสภาเป็นหลักในการปกครอง เป็นตัวแทนเจตนารมณ์ของประชาชนมีหน้าที่พิจารณาเห็นชอบการตรากฎหมาย การคัดเลือกนายกรัฐมนตรี และควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล 6. คณะรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร ต้องรับผิดชอบร่วมกันในนโยบายต่อรัฐสภา 7. ตุลาการคืออำนาจในการตัดสินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย 8. การปกครองท้องถิ่น ให้รัฐบาลกระจายอำนาจการปกครองไปให้ประชาชนปกครองตนเองตามที่กฎหมายกำหนด 9. พรรคการเมือง โดยปกติการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องมีพรรคการเมือง เป็นสถาบันให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ 10. การเลือกตั้ง (วิทยา ชินบุตร, 2558) การเลือกตั้งเป็นวิธีการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพื่อคัดเลือกผู้แทนของประชาชน มีขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก วันที่ 6 เมษายน 2560) และได้มีการกำหนดให้มีรูปแบบของรัฐสภาเป็นแบบสองสภาประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภามีรูปแบบเป็นผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์หรือทางอาชีพ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 68 ก วันที่ 12 กันยายน 2561) กล่าวคือ 1. สมาชิกวุฒิสภาชุดที่ 1 จำนวน 250 คน มีขึ้นในปี 2561 ตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 แบ่งสมาชิกวุฒิสภาออกเป็น 10 กลุ่ม 2. สมาชิกวุฒิสภาชุดที่ 2 จำนวน 200 คน มีขึ้นในปี 2567 จากการเลือกกันเองของบุคคลตามสาขาอาชีพต่างๆ จำนวน 20 กลุ่ม เป็นการกระจายผลประโยชน์ไปยังส่วนต่าง ๆ ไม่ทำให้อำนาจรวมศูนย์อยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยสมาชิกวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย ตรวจสอบรัฐบาลและในฐานะรัฐสภา โดยวุฒิสภาชุดแรกมีอำนาจในการให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งวุฒิสภาดังกล่าวไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนแต่กลับมีอำนาจเทียบเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีที่มาจากประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้มีการบัญญัติ บทบาท หน้าที่และอำนาจ และที่มาของวุฒิสภามีรูปแบบเป็นผู้แทนของประชาชนให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญ 2560 กำหนดให้รัฐสภาเป็นสองสภา ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา วุฒิสภาจากการสรรหาตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ เมื่อ พ.ศ. 2561 จำนวน 250 คน และสมาชิกวุฒิสภาจากการเลือกกันเองตามสาขาอาชีพ เมื่อ พ.ศ. 2567 จำนวน 200 คน แม้จะกระจายกลุ่มผลประโยชน์ แต่ไม่สะท้อนความเป็นตัวแทนประชาชนทั่วประเทศ วุฒิสภามีหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย ตรวจสอบรัฐบาล และให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี แต่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ขณะที่รัฐธรรมนูญ 2540 กำหนดให้วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำให้มีบทบาทกลั่นกรองกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

2. กฎหมายว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

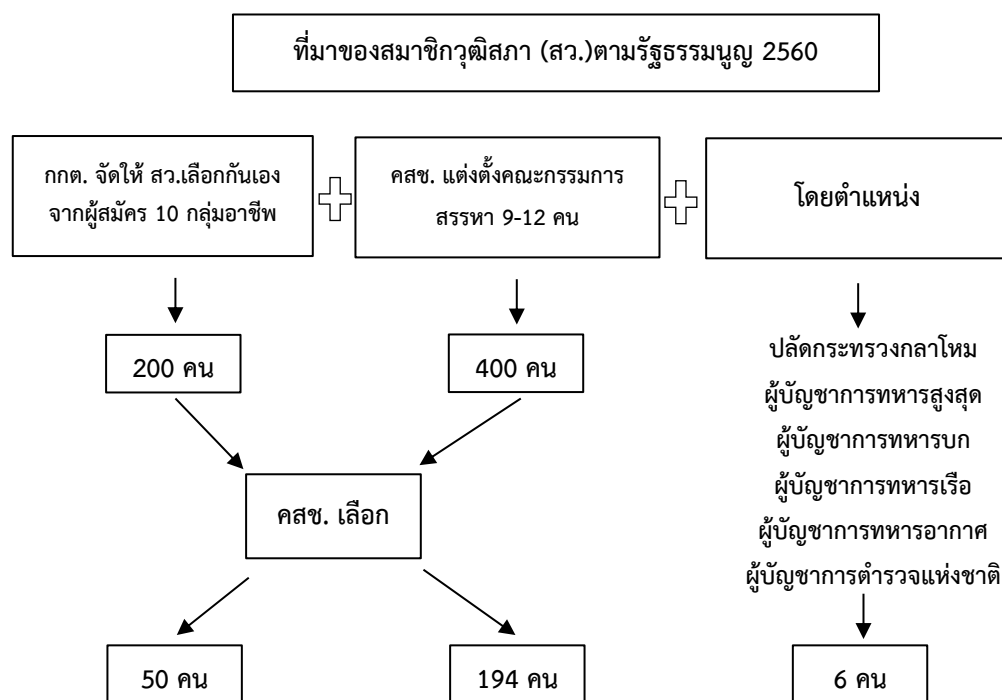
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 269 บทเฉพาะกาล การสรรหาและแต่งตั้งจำนวน 250 คน ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภามาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 จำนวนสองร้อยคน

(ข) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกินสี่ร้อยคน

(ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ คัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 ตามบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวนห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคนโดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่างๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คน รวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 268

ภาพที่ 1 ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตามรัฐธรรมนูญ 2560
ที่มา : ผู้แต่ง (2568)

วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2560 ถูกกำหนดขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองและตรวจสอบการบริหารประเทศ โดยมีบทบาทหลักในการกฎหมายและถ่วงดุลอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร ช่วงแรกมีสมาชิก 250 คน จากการสรรหา เพื่อสร้างความต่อเนื่องและลดความขัดแย้งทางการเมือง ส่วนช่วงที่สองมี 200 คนจากการเลือกกันเองของกลุ่มอาชีพ เพื่อให้มีตัวแทนจากหลายภาคส่วน แม้ไม่ได้มาจากประชาชนโดยตรง แต่ถูกออกแบบให้ช่วยป้องกันการครอบงำจากพรรคการเมืองเดียว และส่งเสริมการบริหารประเทศให้มีความมั่นคง

3. กฎหมายว่าคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา

การเลือกสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 200 คน ตามมาตรา 10 ภายใต้บังคับมาตรา 15 วรรคสอง การแบ่งกลุ่มตามมาตรา 11 เป็นไป เพื่อให้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา 13 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14 ทุกคนมีสิทธิ สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ มาตรา 11 สมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคนซึ่งมาจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ของสังคมในแต่ละกลุ่มในทำนองเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง) ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง อันได้แก่ผู้เคยเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออื่น ๆ
2. กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมายหรืออื่น ๆ
3. กลุ่มการศึกษา อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา หรืออื่น ๆ
4. กลุ่มการสาธารณสุข อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นแพทย์ทุกประเภท เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุข พยาบาล เภสัชกร หรืออื่น ๆ
5. กลุ่มอาชีพทำนา ปลุกพืชล้มลุก หรืออื่น ๆ
6. กลุ่มอาชีพทาสวน ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง หรืออื่น ๆ
7. กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ใช้แรงงานหรืออื่น ๆ
8. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภคทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน หรืออื่น ๆ
9. กลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรืออื่น ๆ
10. กลุ่มผู้ประกอบการอื่นนอกจากกิจการตาม 9.
11. กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจหรืออาชีพด้านการท่องเที่ยว อันได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบการกิจการหรือพนักงานโรงแรมหรืออื่น ๆ
12. กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ
13. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนานวัตกรรม หรืออื่น ๆ
14. กลุ่มสตรี
15. กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ
16. กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา หรืออื่น ๆ
17. กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ
18. กลุ่มสื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมหรืออื่น ๆ
19. กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระหรืออื่น ๆ
20. กลุ่มอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

ดังนั้น วุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญ 2560 จากสมาชิก 20 กลุ่มอาชีพ เพื่อให้มีตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ กลุ่มบริหารราชการ กฎหมาย การศึกษา สาธารณสุข เกษตรกรรม แรงงาน สิ่งแวดล้อม ธุรกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ สตรี ผู้สูงอายุ ศิลปวัฒนธรรม ประชาสังคม สื่อสารมวลชน และอื่นๆ รูปแบบนี้มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและลดการผูกขาดทางการเมือง โดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเลือกกันเอง ซึ่งแม้จะไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน แต่ถูกออกแบบมาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากหลากหลายอาชีพและภาคส่วนในสังคม

4. หลักเกณฑ์การเลือกในแต่ละระดับ

หลังผ่านการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ในระบบ “เลือกกันเอง” ระดับประเทศ เมื่อ 26 มิถุนายน 2567 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ก็ประกาศผลการเลือก สว. 200 คน พร้อมบัญชีสำรองอีก 99 คน มีขั้นตอนหลักเกณฑ์การดำเนินการในลักษณะเดียวกันทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัด คือ ใช้การลงคะแนนลับ นับคะแนนโดยเปิดเผย ในการคัดเลือกสมาชิกแต่ละระดับ ดังนี้

1. ระดับอำเภอ จากผู้สมัครแต่ละกลุ่มไม่เกินสองคน สามารถลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ และบุคคลอื่นไม่เกินหนึ่งคะแนน โดยผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มโดยเปิดเผย และเรียงตามคะแนนสูงสุดห้าคนแรก และในแต่ละสายต้องมีกลุ่มไม่เกินห้ากลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามกลุ่ม แต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสามลำดับแรกของแต่ละกลุ่มไปดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดต่อไป

2. ระดับจังหวัด ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด จัดให้ผู้สมัครที่ได้รับเลือกในระดับอำเภอแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ผู้สมัครสามารถลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน จะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่เกินหนึ่งคะแนนมิได้ ดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มโดยเปิดเผย และให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับห้าคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกของแต่ละกลุ่ม ต่อมามีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด แต่ละสายต้องมีกลุ่มไม่เกินห้ากลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามกลุ่ม และจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด

เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับประเทศต่อไป ในการเลือกระดับประเทศ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศจัดให้ผู้สมัครที่ได้รับเลือกในระดับอำเภอแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่ม

5. คุณสมบัติและลักษณะของวุฒิสมาชิก

มาตรา 108 สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

1) คุณสมบัติ

1.1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

1.2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก

1.3) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

1.4) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

2) ลักษณะต้องห้าม

2.1) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 98 (1) (2) (3) (4) (8) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (15) (16) (17) หรือ (18)

2.2) เป็นข้าราชการ

2.3) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

2.4) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2.5) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

2.6) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

2.7) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

2.8) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ

2.9) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้

2.10) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา 112

2.11) ต้องไม่ฝักใฝ่หรืออยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใดๆ ตามมาตรา 113 บุคคลผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง มีข้อยกเว้นสำหรับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลดังกล่าว

6. มาตราที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวาระของวุฒิสมาชิก

มาตราที่เกี่ยวข้องกับอายุของวุฒิสมาชิก ตามมาตรา 107-113 ดังนี้

มาตรา 109 อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันประกาศผลการเลือก เริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

มาตรา 110 เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ตามมาตรา 107 วรรคห้า

มาตรา 111 สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 108 ขาดประชุมเกินหนึ่งในสี่ของวันประชุม ถึงคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก การฝ่าฝืนมาตรา 113 หรือ

กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา 184 หรือมาตรา 185 พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 144 หรือมาตรา 235 วรรคสาม

มาตรา 112 บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 113 สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อำนาจของพรรคการเมืองใด ๆ

ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกกันเอง 20 กลุ่มดังกล่าว ได้มีเรื่องเป็นข่าวอื้อฉาวทางสื่อมวลชนว่ามีการฮั้วการลงคะแนนโดยการจ่ายเงินเป็นสินจ้าง ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษมีการแถลงข่าวผลการรวบรวมพยานหลักฐานในการสอบสวน และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้แถลงข่าวว่าได้รับการร้องเรียนการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาไม่สุจริตจำนวนมาก และได้ส่งฟ้องต่อศาลฎีกาไปบ้างแล้ว (มติชนรายวัน, 25 กุมภาพันธ์ 2568) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไม่ชอบและไม่ใช้ตัวแทนของประชาชน สมควรแก้ไขให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง และส่งผลต่อการพัฒนาด้านจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ จากงานวิจัยของ สนธยา แสงภา (2563) ที่พบว่า สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2560 แบ่งกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มที่มาจากการเลือกตั้งและเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ที่ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งเข้ามาโดยการลงมติ ตามความต้องการของกลุ่มของตนเป็นสำคัญและเป็นกลาง กลุ่มสมาชิกวุฒิสภา ปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมสมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่สมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นกลาง จึงส่งผลต่อการถูกตรวจสอบของวุฒิสภามากขึ้น ผู้ที่เป็นวุฒิสภาปัจจุบันต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง เพราะเป็นผู้ไปแต่งตั้งองค์กรอิสระของประเทศ โดยมีคณะกรรมการจริยธรรมวุฒิสภาคอยกำกับจริยธรรมสมาชิกวุฒิสภา แต่คณะกรรมการจริยธรรมไม่มีบทบาทในการดำเนินการลงโทษสมาชิกวุฒิสภาที่ทำผิดจริยธรรมอย่างเคร่งครัด และต่อมามีการแก้ไขปรับปรุงข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรม เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาและยกเลิกกระบวนการสอบสวนและวิธีพิจารณาสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน โดยได้กำหนดให้ส่งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาดำเนินการแทน

7. หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้วุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจ (รัฐธรรมนูญ สภาฯ, 2560) ดังต่อไปนี้

7.1 วุฒิสภาตามบทบัญญัติหลัก

1. การพิจารณาและการกลั่นกรองกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจทั้งการพิจารณากฎหมายร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐสภา และการกลั่นกรองกฎหมาย ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ดังนี้ 1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 132 ได้บัญญัติให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุม

ร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน 2) การกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ (1) ร่างพระราชบัญญัติทั่วไป ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อวุฒิสภา และวุฒิสภาต้องพิจารณา ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน (2) ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 105 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติ ในการพิจารณาของวุฒิสภานั้น วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน 20 วัน ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้นายกรัฐมนตรี นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป 3) **การอนุมัติพระราชกำหนด** ตรารัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป พระราชบัญญัติตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีโดยการอนุมัติพระราชกำหนดแบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้ **พระราชกำหนดทั่วไป** เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน **พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา** ให้กระทำได้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน 4) **การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ** เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจากสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือจากสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

7.2 การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการ ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้ 1) **การตั้งกระทู้ถาม** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 150 บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา สำหรับการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาหรือกระทู้ถามสดนั้น ตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาเป็นอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน 2) **การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 153 บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ 3) **การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภา** รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 155

บัญญัติไว้ในกรณีที่มีปัญหา สำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาได้ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้โดยให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย 4) การตั้งกรรมการ วุฒิสภามีอำนาจตั้งคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานผลการพิจารณาให้ วุฒิสภาทราบตามระยะเวลาที่วุฒิสภากำหนด การกระทำการ การขอเท็จจริง หรือการศึกษาเรื่องใด ๆ ต้องอยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภาฯ ตามที่ระบุไว้

7.3 การให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการ ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาดังต่อไปนี้ 1) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 9 คน 2) คณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 7 คน 3) ผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 3 คน 4) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จำนวน 9 คน 5) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวน 7 คน 6) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 7 คน ข้อสังเกต วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่มีอำนาจ ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งแตกต่างจากอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550 ซึ่งบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

จากงานวิจัยทำให้เห็นว่า การใช้อำนาจหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาในการร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกนายกรัฐมนตรีไม่สอดคล้องหลักการแนวคิดทฤษฎีตามหลักการประชาธิปไตยและเป็นการก่อให้เกิดปัญหาของกระบวนการระบบรัฐสภาภายหลังการเลือกตั้ง และการใช้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภาในการร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกนายกรัฐมนตรี เป็นการทำลายระบบพรรคการเมืองไม่สอดคล้องกับทฤษฎีความเป็นสถาบันของพรรคการเมือง (วีระพงศ์ เชาวลิขิต, 2564)

8. ปัญหาว่าด้วยวิธีการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา

จะเห็นได้ว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือกตั้งกันเองของบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันหรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม แต่ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกเพื่อที่จะเป็นสมาชิกวุฒิสภา โดยผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเพื่อเข้ารับเลือกในกลุ่มได้เพียงกลุ่มเดียวและอำเภอเดียวเท่านั้น เลือกตั้งกันเองในกลุ่มผู้สมัครในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ซึ่งไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเป็นเพียงตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ จำนวน 20 กลุ่มเท่านั้น การเลือกกันเองทำให้เป็นเพียงตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์เท่านั้น ประชาชนไม่มีส่วนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ตาม ทำให้การอ้างความเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยไม่มีความน่าเชื่อถือให้การรับฟังได้ วุฒิสภาก็ควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและให้มีหน้าที่และอำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรแล้วเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยของภูวดล คงแสง (2562) พบว่า วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมาชิกวุฒิสภามาจากการแต่งตั้งไม่เป็นไปตามหลักการเป็นผู้แทนปวงชนของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกกันเอง ระหว่างผู้แทนกลุ่มสาขาอาชีพที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นผู้แทนปวงชนได้อย่างแท้จริงนั้นก็ต่อเมื่อระบบการเลือกตั้งมีคะแนนสากลหนึ่งคนหนึ่งเสียงทุกคนมีสิทธิเลือกเท่ากัน ดังนั้นรูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ควรมีความหลากหลายของบุคคลที่เชื่อมโยงกับประชาชน และเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ซึ่งประชาชนควรเลือกตั้งโดยตรงจากกลุ่มผู้แทนสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

9. สรุป

กฎหมายว่าด้วยสมาชิกวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้วุฒิสภามีบทบาทสำคัญในกลไกการตรวจสอบและให้คำแนะนำแก่รัฐบาลชุดแรก เมื่อ พ.ศ. 2561 ประกอบด้วยสมาชิก 250 คน โดยมาจากการแต่งตั้งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และแม้ชุดที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2567 ซึ่งมีจำนวน 200 คน มาจากการเลือกกันเองจำนวน 20 กลุ่ม จากผู้มีอาชีพเดียวกัน โดยประชาชนไม่มีส่วนร่วมด้วย เพราะสมาชิกวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจมา รวมถึงการให้ความเห็นชอบกฎหมาย ตรวจสอบนโยบายรัฐบาล คัดเลือกบุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน และ ป.ป.ช. อีกทั้งมีบทบาทสำคัญในการลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือต้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี กฎหมายนี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการเมืองไทยและการปฏิรูปสถาบันนิติบัญญัติ และเมื่อ พ.ศ. 2567 ได้จัดให้มีสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกกันเอง จำนวน 200 คน จากกลุ่มอาชีพ 20 กลุ่ม แต่ก็มีข้อถกเถียงเกี่ยวกับความชอบธรรมและอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ในกระบวนการประชาธิปไตย ดังนั้น จึงเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง จึงจะมีความชอบธรรมแนวทางการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

10. เอกสารอ้างอิง

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561. (2561, 12 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนที่ 68 ก.
- ภูวดล คงแสง. (2562). ปัญหาเกี่ยวกับการได้มาซึ่งวุฒิสมาชิกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัชฎาภรณ์ สุภาพ. (2560). ข้อพิจารณาเกี่ยวกับที่มา หน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต*, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- วิทยา ชินบุตร. (2558). *เหตุการณ์ปัจจุบันในการเมืองไทย*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระพงศ์ ชาวลิต. (2564). ปัญหาของการใช้อำนาจของสมาชิกวุฒิสภา : ศึกษากรณีการใช้อำนาจ ในการเลือกนายกรัฐมนตรี ตามบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 7(2), 30-47.
- สนธยา แสงเภา. (2556). บทบาทของวุฒิสภา ในการพัฒนาจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภา. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า* 11(2), 42-62.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (ม.ป.พ.). *รวมกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง* : 1 - 90.
- หนังสือพิมพ์. (2568). *มติชนรายวัน*. ฉบับวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2568, 14.